

MARGUTIS

Laisvės Alėja, Kaune, Kuria Palydėta į Kapus
Daugelis Lietuvos Patriotų, Jų Tarpe Ir Komp.
J. Naujalis, St. Šimkus ir kiti.

JUOZO ŽILEVIČIAUS RINKINYS.

★ NR. _____ SKYRIUS _____ ★
SEKCIJA _____

MARGUTIS

PUBLISHED SEMI-MONTHLY ON THE

15th and 30th

ANTANAS VANAGAITIS

Editor - Publisher

Entered as second - class matter at the post office at Chicago, Illinois, May 16th, 1928, under the act of March 3rd, 1879. SUBSCRIPTION PRICE \$2.00 YEARLY. 10c a copy. The publisher assumes no responsibility for return of unsolicited manuscript.

MARGUTIS, 6755 South Western Avenue,
Chicago, Illinois
PHONE GROVEHILL 2242

Phone CANal 6122

Dr. S. Biežis, M. D.**GYDYTOJAS IR CHIRURGAS**

2201 West 22nd Street

Atdara dienomis ir vakarais
nuo 1 — 3 ir 7 — 8 vakare,

Rezidencija: 3241 W. 66th Pl.

Telephone REpublic 7868

Trečiadieniais ir Sekmadieniais
pagal sutartį

DR. A. J. GUSSEN**DANTŲ GYDYTOJAS**

Ofisas Ciceroj:

1410 So. 49th Court

Atdara dienomis ir vakarais

Phone Cicero 4854-W

Trečiadieniais ir Sekmadieniais
pagal sutartį

Atsišaukimas į Organizacijas

Dovanokit Savo Vardu "Timeless
Lithuania" Knygynams

Amerikos Universitetai vienas po
kitam perka "Timeless Lithuania"
savo knygynams.

Perka, užsisako šią knygą ir
Amerikos miestų skaitykloms —
Public Library.

Siomis dienomis didysis New
York'o knygynas užsisakė keturias
"Timeless Lithuania".

Jau buvo minėta, Cleveland'o
miesto knygynas nusipirko 6 kny-
gas.

Kitų miestų knygynai perkasi po
vieną, dvi. Net iš mažų miestelių
Mass. valstijoje gauta užsakymai
po vieną knygą "Timeless Lithuania"
jų skaitykloms.

Universitetai kaip tik patiria
kad yra išleista Lietuvos istorijos

ANTANAS B. PETKUS

Laidotuvių Direktorius ANTANAS B. PETKUS įrengė naują,
moderšką koplyčią Chicagoje, Marquette park kolonijoje, prie 68-tos
ir South Western Avenue.

6812 So. Western Avenue

Tel. GROvehill 0142

Antrą laidojimo įstaigą dir. A. Petkus turi Ciceroj —

1410 South 50th Avenue

Telephone Cicero 2109

knyga, užsisakinėja po vieną, kar-
tais po dvi.

Bet šitie užsakymai ateina po
vieną-kitą savaitėje. Nors jie pa-
rodo, kad "Timeless Lithuania"
yra pageidaujama ir reikalinga kny-
ga, bet ji negali vienu kartu prap-
listi visuose bent svarbesniuose kny-
gynuose bei mokslo įstaigose jeigu
ji nepateks dabar tuojau, kaip do-
vana nuo Lietuvių.

Dabar, kada Sovietai Lietuvą
okupavo, Amerikiečių tarpe bus
didesnis susijdomavimas apie Lie-
tuvą, ir todėl reikalinga, kad kolo-
nijų draugijos, kuopos, chorai, klu-
bai skubiai nupirktų ir padovanotų
"Timeless Lithuania" savo miesto
ar miestelio knygynui, arba univer-
sitetui ar kolegijai.

Nebijokit jeigu jūsų daroma do-
vana pateks net ir ten kur jau pa-
tys nusipirko.

Cleveland'o ir New Yorko viešų
knygynų pavyzdys mums parodo,
kad knygynams reikalinga daugiau
negu viena knyga.

Tie knygynai kur turi kelias
knygas, jie duoda jas išsinešti no-
rintiems plačiau skaityti ir studijuo-
ti; jei turi tik vieną knygą tos ne-
duoda niekam neštis skaitymui, lai-
ko tik reikalingų duomenų pasirin-
kimui.

Dabar knygos praplatinimas bus
Lietuvių reikalams naudingesnis.
Jeigu knygą gaus nuo jūsų, ar tai
kuopos, ar klubo, ar choro ar drau-
gijos, tuo sužinos, kad to miesto
Lietuviai interesuojasi ir yra gana
susipratę savo miesto knygyną ar
universitetą apdovanoti. Tokios įs-
taigos dovanas mielai priima ir kny-
goje įrašo dovanotojų vardą.

Skubėkit užsakyti dabar vieną ar-
ba dvi "Timeless Lithuania" po
\$3.00, ir užsakymus siųskite:

LVS CENTRAS

6820 Superior Avenue

Cleveland 3 Ohio.

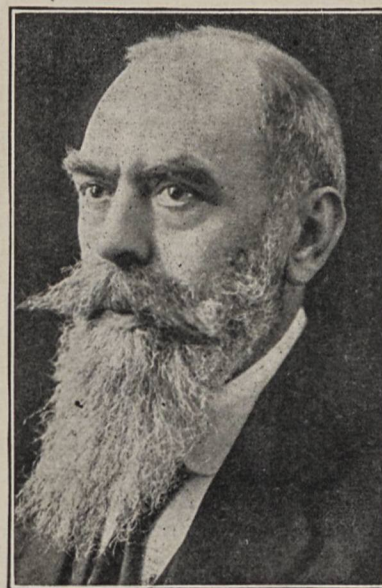
arba

MARGUTIS

6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

10 METŲ MIRTIES SUKAKTUVĖS A. A. J. NAUJALIO

Rugsėjo 9 d. suėjo lygiai 10 metų nuo mirties kompozitoriaus Juozo Naujalio. Širdies ligos pagautas, mūsų tautos nenuilstantis veikėjas, dainos ir muzikos kurėjas, atsiskyrė ant visados, bet jo darbui, jo veikalai nemirs niekados.

Juozas Naujalis

J. Žilevičius, L. M.

JUOZAS NAUJALIS JUBILIEJŲ SŪKURY

(Tąsa iš pereito numerio).

Naujalis Choro Dirigentas.

Kaip Naujalio būdas pilnas klasiškumo, jo kuryba atvaizduoja gryniausią klasiinę muzikos epoką taip ir jo dirigavimas buvo klasiškas, kuklus, be vaipymosi, be šaipymosi, be gniaužtų spaudimo, be skerečiojimosi, be tūpčiuojimų, be koliojimosi. Bet ramūs, gražūs ir švelnūs, ryškūs ir teoretiniai taisykliniai Judėsiai. Taip jis diriguodamas Kauno Katedroje chorą žavėdavo klausytojus savo gražu ir darniu choro išpildymu sunkiausiu veikalų. Tą jis skiepijo ir savo mokiniuose. Jo autoritetas veikė choro narius ir pakako žvilgtuoti į choristą, kad suprastu kas iš jo reikalaujama. Pamokose nesikarščiuodavo, nesikoliodavo, nešūkaudavo, bet po kelių pakartojimų jei ir nenusisekdavo, darbą tęsdavo toliau. Visuomet choras jautė kad Naujalis darban įdeda visą sielą; tą vertino ir todėl

pasekmės visada buvo geros. Atsimenų kaip 1924 metais-reiškia 20 metų tam atgal - Naujalis atidarė pirmutinę "Dainos Dienos" programą su tūkstantinių choru. Pirmutinis buvo himnas ir po to sekė jo paties daina "Ant kalno karklai siūbavo". Turbūt pirmutinis kartas jo gyvenime buvo visiškai nevykęs su choru išstojimas. Viskas būtų buvę gerai jei dalis tenorų nebūtų kokių tai būtų neteisingai paėmę savo balsą. Kai giedojo dainą, aiškiai girdėjosi disonansų dviejų tenorų grupių drauge dainavimas. Suprantama, tas rėžė ausį. Bet Naujalis tiek susierzino, kad nenutraukė, bet tikėjosi sekančiuose posmuose pasitaisyti ir tokiu būdu išdainavo visą dainą pilnoje disharmonijoje. Kitos buvo gerai sudainuotos. Baigiant dainą šoko į tenorų tarpą kiti chorvedžiai, jų tarpe vyriausias iš dviejų St. Šimkus (kitas buvo Štarka) ir gerai "aprupūžiavo" savo leksikonų, toliau tokių netikėtumų nebuvo. Pilnai suprantama kiek jautri Naujalio siela po to kentėjo. Daugiau jis jau jungtinių chorų nebedirigavo, visuomet šalindavosi to

darbo; jei kur ir būdavo projektas, patardavo kad yra jaunesnių tam darbui.

* * *

Nors nėra galimybės trumpame rašinyje proga tiek daug jubiliejų plačiai ir išsamiai Naujalio vaidmenį Lietuvos muzikos srityje ir bendrai Lietuvos gyvenime nušviesti, vis tiek skaitytojas sudarys aiškų vaizdą ir turės progos vertinti Naujalio nuveiktus darbus. Baigdamas noriu jo paties žodžiais nušviesti padėti pirm tai, kokią jis rado muzikos stovąjį Lietuvoje.

"Tais laikais vargonininkas neturėjo beveik jokio išsilavinimo; retai kuris gaidas žinojo. Vargonavo iš atminties, parinkdami paprasčiausias melodijas. Apie chorų tvarkymą sunku buvo ir manyti. Be kelių buvusių pas Lietuvos dvarponius chorų nei vargonininkai, nei kas kitas neįstengė organizuoti, kad ir menkesnių chorų, kada laisvai prieinama prie archyvų ir bibliotekų tų laikų dvarponijos, matome, kad bibliotekose užsiliko tais laikais vartojamų daug pasaulinio mąsto kurių (Bus daugiau.)

OLIS FOR JUDGE PIKNIKAS BUVO LABAI PASEKMINGAS

Kaip rengėjai tikėjosi, taip ir išsipildė. "Olis for Judge" organizacijos piknikas, suruoštas rugsėjo 10 dieną, Harms' Park darže, kandidato pagerbimui buvo vienas pasekmingiausių šių metų piknikų. Diena pasitaikė begalo graži, be vėjo (kas Chicagos mieste, kuris žinomas kaip Windy City, paprastai buna retenybė) ir neperšilta. Publika plaukė į daržą per visą dieną ir piknikavo iki vėlyvo vakaro. Skaitlingasis darbininkų štabas, kaip sakoma, "išsijuosęs" dirbo stengdamasis aptarnauti svečius prie trijų barų, prie "aiskrimo", prie vartų, prie valgių, ir kitų patarnavimų. Westsaidietis darbuotojas, Bill Duoba, tur but sumušė rekordą ilgiausio kalbėjimo prie mikrofono, nes jis mat, pasilipęs ant platformos, mėgino tinkamai "introdusyti" publikai visus įžymiusius svečius ir fundytojus. Bet fundytojų ir svečių tiek daug buvo, kad vargiai galėjo visus suminėti.

Nėra abejonės, jog šiuo parengimu yra visi patenkinti — rengėjai geromis finansinėmis pasekmėmis, o publika įvairiu, gyvu programų, kuris susidėjo iš kalbų, dainų

ir muzikos. Labai pajvairino pikniko programą Dariaus-Girėno Legionierių Posto jaunuolių skyrius — Drum and Bugle Corps, be kurio neapsieina beveik joks didesnis lietuviškas rengimas; ir taip-pat, daug gyvumo ir linksmo upo pridavė piknikautojams dudų benas, kuris grojo populiariškas melodijas vaikščiodamas po daržą. Sutemus, antrąją dalį programos išpildė solistai Ona Biežis, Al Brazis, ir komikas Baltramiejus su savo Cicilija ir jos "Pupikių" choru. Svarbesnes kalbas pasakė Dariaus-Girėno Legionierių Posto komandierius John A. Mason, republikonų kandidatas į šerifus Leo Carr, ir mūsų tautietis adv. Olis, kandidatas į teisėjus, kurio pagerbimui ir šis piknikas buvo surengtas. Kandidato Antano A. Olio kalbos ištraukas patalpino ir Chicagos angliškoji spauda.

Trumpai sakant, su šiuo parengimu Chicagos visuomenė dar kartą parodė savo entuziastišką pritarimą ir pasiryžimą išrinkti šį rudenį "dar vieną lietuvių teisėją" į Chicagos Municipalį Teismą.

Reporteris LL.

DĖDYTĖ JERONIMAS RAŠO

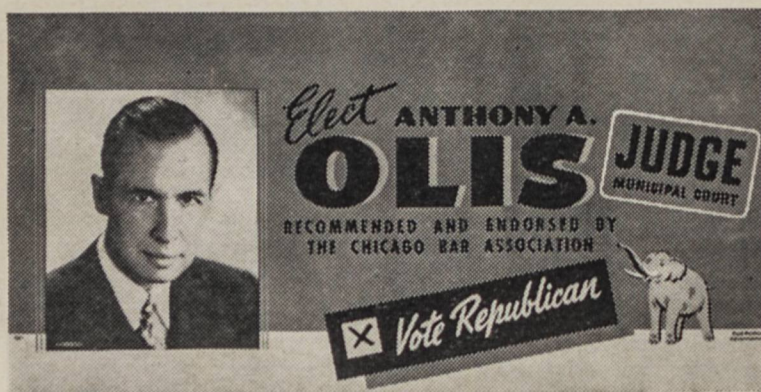
Sveikučiai!

Senai berašiau jums laišką. Buvau užimtas. Gelbėjau advokatui Oliui pikniko surengime, na, paskui kaip palijo, tai užsimaniau su Baltramiejum važiuoti grybaut. Nuvažiavom į Indijanus grybaut, ale neradom grybų. Porą ūmėdžių, kalafijorų ir pinčių. Kelmučiai jau pradės dygt, tik dar biskuti lietaus trūksta. Matot, šią vasarą mes apie Chicago neturėjome tris kvoterius dienų lietaus. Tik dabar, neseniai, pradėjo krapnoti, ale ką tas reiškia sausai, išdžiuvusiai žemelei, kuri net į kalvulus yra suplyšus. Kaip zuikio lūpos...

Šimet nusistačiau, kad prisigrybaut kelis kenus grybų, paskui prisirauti kelis galionus agurkų, ba kaip sugryž mūsų draugai, mūsų kareivėliai, tai turėsim kuo pačestavot. Juk anie per metus, nėra valgę nei sudytų grybų, nei raugytų agurkų. Anąsyk, karys Bruno rašė Margučiu, kad duotų kad ir penkis "rublius" už raugytą agurką!...

Grybai, arba lietuviškai sakant - krembliai, pradės dygti tada, kaip miglos priperės žemę tais metmenimis iš kartų grybai-krembliai sau maistą ima. Grybai-krembliai prisikatomi, matot, prie nežydinčių augalų. Jie nei žole, nei daržovė, nei uoga, bet kažinkoks tai augalas, katras skiriasi nuo visų kitų. Grybai nežali. Jie be šakų, be lapų; jų yra tiktai kotelis ir kepeliusas. O kitas ir kepeliuso neturi, o tik vilaginę kepurę užsimovęs. Umėdė, kelmūtis, tai katrie jau senesni, tai turi po parasoninką - lietsargi, nuo lietaus pasislėpti...

Grybas neturi nei šaknų. Po jo koteliu, rasi išsidraikiusius tokius siūlelius, lyg pelėsius. Tie pelėšiai, siūleliai, tai yra grybo sėkla. Jų yra

Cia matome kandidato Olio "saines", kurios yra iškabinotos nekuriuose gatvekariuose ir elevatorių linijose. Šios "signs" yra atspausdintos keturiomis spalvomis ir labai atkreipia žiūrėtojų dėmesį.

Sis ir kiti reklamos budai, planuojami Olis for Judge organizacijos, yra vykdomi su pagalba ir uoliu pritarimu lietuviškosios visuomenės, kuri yra pasiryžusi padėti lietuviams kandidatams laimėti daugiau ir aukštesnių vietų valdžioje.

daug ir jie toki ploni, kaip voratinklis. Ir visas grybas sudarytas iš tokių siūlelių. Grybų yra keleriopos giminės. Mes čia, Amerikoje, tai daugiausiai pažystam kelmučius. Yra kaip kur ir ūmėdžių ir šilbaravykių. Tikrųjų bavarvykų, tai nėra. Gal Kadanos krašte kur šalčiau, kur daugiau eglamiškio, samanų. Apie Chicagą, koks šimtas mailių aplink, tai žinom ir pažystam kelmučius. Yra ir kalafijorų. Pirmieji kelmučiai išlenda pasidairyti, jau šiuo laiku Indijanos valstybėje, o spalio mėnesy, tai - Illinois, Wisconsin ir Michigane. Kelmučiai yra geriausi grybai ir ilgai laikosi užmarinuoti arba užsūdyti. Jų yra visur, kur tik medžio būta. O pievose, golfuose, tai randama daug pievagrybių - čempionų. Tie yra labai gardus, švieži ir susmožyti su spirgučiais, svogūnais arba su smetonėle. Mudu su Baltramiejum vis rengiavos nuvažiuoti į Taboro Farmą, pas Bačiūną pasigrybaut, ba pas juos ant golfo, tai dygsta tie pievagrybiai! Milijonai pridygsta per rudeni. Bet ir grybautojų tenai daug. Taigi...

Lietuvoje, atsimenu, ot prisigrybaudavom! Kumpupių girioj, arba Plieniškių, kad augdavo baravykai, rudmėsės, geltonieji grūdai, raudonviršės, kazelėkai... Man garbaudavom! Kumpupių girioje, arba ruduokės. Tos įsisūri, tai ir gavėnijos geros: kaip skilandis!...

Kol nebuvo karas, tai mes iš Lietuvos gaudavom gerų grybų: džiovintų ir marinavotų. Su laiku, būto me gavę ir sūdytų rudmėsčių ir kitokių grybų, ale ta prakeikta "sucementuota krauju" sutartis "H" su "S" - viską išardė, išdraskė...

Man vis netelpa į galvą figeris tų Lietuvos kaimynų nusistatymo, išnaikinti tautas, kurios gyvena pašonėje. Kuo dabar mes, lietuvių tauta nusikaltome, kad turime būt išnaikinami? Išeina taip, kaip toj pasakoj apie vilką ir ėriuką, kur ėriukas maldauja vilko kad jį nesuėstų, ba jis nekaltas. O vilkas jam atrėžia, kad, girdi tu kaltas tuom, kad aš valgyt noriu... Na, tai matot, kaip yra ant šio teisingo, kultūringo, mokslingo svioto. Kur tas mielaširdingumas, kur tas draugingumas, kur teisybė pasidėjo? Užsimanė didenis smaugt mažesnį ir smaugia. Kodel grybai, paukščiai, žvėrys, žuvys įsitenka ant šio žemės kamuolio, o mes, žmonės, tai pagatavi gyvi gyvus ryt. Fui, kaip šlykštu!

Geriau nei nerašysiu apie tokius budeliškus darbus. Pasidalinsime

pasaka apie žuvavimą. Jau šiuo laiku, Lietuvoje, prie Nemuno, rengdavomės aukšlėms "akis kapot", ar ne? Nemune, oh boy, kiek daug aukšlių pagaudavom! Pabaigoj rugsėjo ir spalio mėnesy, tai aukšlės, išsiperėjusios ir užsiauginusios savo šeimas, vesdavosi prieš vandenį Nemuno srovę į aukštaupius. Turbūt jos bėgdavo nuo kitų žuvų, kurioms jos būdavo gera "patrova"...

Aukšlė, tai maža silkutė. Silkės giminaitė. Ji didelė neauga. Nebūna didesnė kaip kokių 6 colių ir nestoresnė, kaip žirnio ankštis. Aukšlė liesesnė už kelbuką. Bet aukšlę greičiau pagauni negu kelbuką. Mes panemuniais, aukšlės gaudydavom ant musių. Meškere pats pasidarai iš botkočio ilgumo karklo arba lazdyno stiebelio. Iš šyvos kumelės uodegos išpeši ašutų, nusiviji valą, katras turi būt nuo viršaus, sakysim keturių ašutų, paskui trijų, dviejų, na ir prie vašiuko, užtenka vieno, storo ašuto, kad jis nebūtų taip aiškiai matomas vandeny. Vašiuką pasidarai iš plieninės skripkos striūnos, arba iš spilkutės. Bet iš striūnos geresnė, nes plonesnė: ilgiau musė laikosi. Vašiukas neturi barzdžiukės, nes esant vašiukui su barzdžiuke, priseina su kiekviena aukšle peckiotis, kol ją nukabini nuo vašiuko. O be barzdžiukės vašiukas, tai lengvai išsipalaidoja iš aukšlės žiaunų ir vėl sviedė atgal į vandenį.

Aukšlės gaudydavom atsisedę prie kranto, kur negilus vanduo ir netaip srauniai bėga. Susėsdavom, būdavo kaip kokia litanija: kartais koks desėtkas netoli viens kito. Žinoma, pirmasis ir antrasis tai geriau pagauna, bet kiti - mažiau. Bet kuomet aukšlių plaukia milijonai, tai visi tada pagauna. Ir smagu gaudyt, kada kimba. Tik trauk, mesk, nupurtyk, vėl mesk ir taip daryk, kol visai sutemsta. Kartais iš sutemoj, dar pagauni, bet tada tai jau diktoką ištrauki, ba didesnės šviesoj lyg ir sarmatinasi - neplaukia arti kranto, bet kiek gileliau... Švytavę, švytavę žuvininkai sėduolia, pagaliau ir prišvytuoja po 5 po 7, o kai kurie ir po 10 - 12 kapų prišvytuoja (kapa 60)...

O kad aukšlės nepabėgtų nuo kranto į vandenį, tai žuvininkas išrausia tokius apkasus abipusiai nuo savęs, per kokias 6 - 7 pėdas. Aukšlės išmestos ant smėlio, voliojasi, raičiojasi, kol pagaliau patenka į tuos apkasus. Tenai, jos pasilieka "amžinatiliui"... Eidamas namo, žuvininkas numazgoja jas, sūdeda į krepsį ir išdarinėja namie. Nepato-

gu teršt vandenį su išdarinėjimais...

Aukšlės kepama į keptuvę-skauradą, ant sviesto ir gerai pagruzdinama, kad traškėtų. Tada ir su kaulėliais, kaip vilkelis ėriuką, sutriuškini. Ir gardu. Kitos gospadinės, tai iškepa ant keptuvės, o paskui į blėtą ir pakiša po pečium. Ir taip keptos labai gardu, nes kauliukų nejunti burnoje kramtydamas. Virtos aukšlės netaip gardžios, bet galima valgyt. Perdaug kaulų atsiranda sriuboje.

Tai ot, trumpai apie aukšliavimą. Tie, kurie prie Nemuno gyvenote, tai atsiminsite tuos gražius laikus, kada saulutei leidžiantis mes susėdę, pašnybždomis, švytuodavom su meškere į Nemuno vandenėlį. Labiausiai mums baimės įvadydavo, tai garlaiviai. Jie plaukdami į Jurbarką, mums daug iškados pridarydavo, jeigu mes nesuspėdavom pasiimti laimikį iš apkasų. Didelės vilnys, viską nuplaudavo. Kokia "Birute" ar "Perkūnas", arba "Planeta", kad pasuks, tai tik plekšt-plekšt-plekšt vilnys ir veja mus kokias 5 pėdas nuo kranto. Žinoma, ir aukšlės išbaido į gilumą. Well... vistik smagu būdavo tais laikais žuvauti - aukšliauti. Dar nevienas iš mūsų, norėtome taip aukšlėms "akis pakapoti", parvažiavus į Nemuno pakrantes. Bet vargu bau susilauksime tos laimingos valandos. O jei ir parvažiuotome, tai gal nerastome pažystamų, genčių, draugų...

Bet nemanykite, kad Amerikoje nėra aukšlių. Yra. Kiekvienoj upėj yra. Man teko būnant Tabor Farmoj gaudyt aukšlės Švento Juozapo upėj. Tokiu pat valu, tokia pat meškere gaudžiau ir ant musių. Paga-vau apie tris kapas ir netik aukšlių, o ir šapaliukų. Tie gana dideli, kaip maža silkė. Tik su jais bėda, nes jie stipresni ir nutraukia valą. Nusi-

AUKOKIME DEL

**AMERICAN
RED CROSS**

**REMKIME AMERIKOS
VALDŽIA IR PREZIDENTO
ROOSEVELT'O
POLITIKĄ**

neša ne tik musę, bet ašutą, kabliuką ir tave palieka be nieko. Todel reikia "zoposto" pasiimti ir valą nusivyt iš dviejų ašutų prie vašiuko, kad nenutrauktų. Man teko aukšliauti valty sėdint, tai kartais nekiekvieną žuvytę pataikiai įmesti į valtį: dažniausiai šale - plump ir nupliumpsi ji laisva...

Baigiu rašyti. Kitą sykį daugiau parašysiu apie grybavimą, apie aukšliavimą. Dabar mėginsiu įieškoti advokatui Oliui balsų. Matot, ir čia savotiškas grybavimas ir žuvavimas. Reikia mokėti kaip gauti daugiau balsų iš savo frentų, kad jie balsuotų už Olį. Aš pasiskyrčiau save į "princing-kaptonus" ir verbuosiu balsus. Pamėginkime kiekvienas gauti nors po 5 balsus iš kitų nelietuvių draugų. Jeigu po daugiau gausime, tai dar bus geriau. Rinkimai jau nepertoliausiai: 7 lapkričio. Sukruskime ir pamatysite, kaip išrinksime "Dar vieną Lietuvį teisėją" Chicagoje...

Iki kito syktio likite sveiki ir nemirkite...

Jūsų Jeronimas.

KALĖDINIAI SIUNTINIAI Į UŽJURĮ.

Jeigu norima, milijonai Amerikos kareivių ir jureivių, esančių užjūry, gautų savo kalėdinius siuntinius laiku, tai tie siuntiniai turi būti išsiųsti tarpe 15-tos d. rugsėjo ir 15-tos dienos spalio — pageidautina pabaigoj šio mėnesio.

Specialiai pagamintos dėžės suveniojimui dovanų yra gaunamos krautuvėse kiekviename mieste.

Office Of War Information.

GRĮŠKITE ATGAL Į MOKYKLĄ.

High school amžiaus berniukai ir mergaitės — grįžkite atgal į mokyklą ir tęskite savo lavinimąsi. Tą pataria jums vyriausieji Amerikos valdžios viršininkai. Pokarinei Amerikai bus reikalinga daugiau ir geriau išlavintų vyrų ir moterų negu kada nors pirmiau. Ir tą išsilavinimą jūs įgyosite mokykloje. Tad grįžkite atgal į mokyklą! Nemai-nykite savo prigimtos teisės įgyti mokslą nei už kokį laikiną darbą, nežiurint kaip pelningas jis būtų.

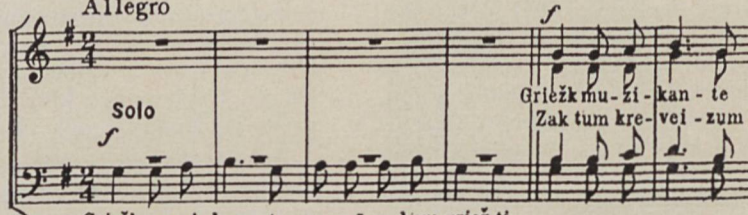
Office Of War Information.

PIRKITE KARO BONUS!!!

Dzimdzi — Drimdzi

A. VANAGAITIS

Allegro

1, Griežk mu-zi-kan-te nes nė-ra kam griež-ti.
Zak tum kre-vei-zum cvi-bu li-bu la-lu.
2, Užgriežk suktinį eisim apsisukti -

2, Tutu drutu 3, Titi dliti 4, Zua zua

2.

Užgriešk suktinį, eisim apsisukti,
Užgriešk suktinį, eisim apsisukti,
Zaktum kreveizum, cvibu, libu, lalū,
Zaktum kreveizum, cvibu, libu, lalū.

Aktum klevilum, aktum klevilum,
Aktum klevilum, aktum klevilum.

Dzimdzi, drimdzi, drimzi...

Tutu, drutu, tutu drutu, tutu drutu...

Titi dliti, titi dliti, titi dliti...

Zua, zua, zua, zua, zua, zua, zua;
zua, zua, zua, zua, zua-za!...

3.

Aš su Onyte, noriu apsisukti ir t. t.

4.

Tai gražiai groja mūsų muikantai...

5.

Šokim, dainuokim, Dzimdzi-
Drimdzi dainą.

GREITAI MAINOS

Bepig buvo man gyventi
Kaip buvau jaunesnė,
Buvau vikri, linksma, graži,
Ir daug-syk meilesnė.

* * *

Dabar virto kiti laikai...
Visai susenėjau;
Virš trijų-dešimčių metų,
Kaip tik, va, suėjau.

* * *

Pirma budavo meilumas,
Tų jaunų vaikinų;
O dabar nei viens nežiūri,
Nors pro šalį einu.

* * *

Kaip pasaulyj viskas keičias,
Viskas kitaip mainos;
Čia jaunystė, čia tau linksma,
Čia jau liūdno dainos.

J. V. Kovas.

Vienintelis Kasdieninis Ra-
dio Laikraštis Visoj Ameri-
kos Lietuvijoj —

MARGUTIS

IS

WHFC (1450 kil.

Leidžiamas Chicagos ir apilinkės
Lietuvių, nuo 11 Balandžio, 1932
metų. Vedėjas:

ANTANAS VANAGAITIS.

Žinios, pranešimai, muzika, dai-
nos, paskaitos ir t. t...

Klausykitės vakarais 9:30 val.
(išskyrus sekmadienius).

Sekmadeniais 1:00 val po piet.

Penktadieniais nuo 7 val. vakare.

Paskaitos, nurodymai, patarimai
iš sveikatos ir teisių sryties.

Teisiškos žinios sekmadieniais.
Jas teikia ADV. ANTANAS A.
OLIS (kandidatas į Chicago Muni-
cipal Court).

Sveikatos patarimai antradieniais.
Juos teikia DR. STEPONAS BIE-
ZIS ir DR. ANTANAS J. GUSSE-
NAS.

Pasigarsinimas, pranešimas sulyg
susitarimo. Adresas: 6755 South
Western Avenue, Chicago, Illinois,
Phone: GROvehill 2242.

IŠKEISK jūsų nevartojamus elektros reikmenis į Karo Stempas

Mrs. Smith
nuliudusi

Kuomet ji vargsta Karo Darbe,
ji rūpinasi savo naminiu darbu...
Jai reikalingas kaurų valytuvas,
bet ji jo negali gauti!

Mrs. Smith ir kitoms užimtoms Karo ir namų
darbais yra reikalingi elektriiniai įrankiai su-
taupymui namuose... Bet iš priežasties karo, tų
reikmenų jaučiama stoka.

Kad parūpinti tuos reikmenis toms moterims,
jūsų elektros dyleris IŠKEIS jūsų nevartojamus
reikmenis į Karo Stempas. Jis net duos jums
Stempas ir už sugedusius dalykus, kuriuos jis
galės sutaisyti.

Štai yra keletas reikalingų elektriinių dalykų:
Kaurų valytuvas, prosas, skalbyklos, "toaster",
šaldytuvai ir kit-kas.

Ką sakote? Ar jūs nepagelbėsit Karo darbi-
ninkams IŠKEIČIANT savo nevartojamus elek-
trinius dalykus į Karo Stempas?

PASTABA: Commonwealth Edison Com-
panija neperka vartotų elektros įrengimų
vėl pardavinui, bet gi maloniai pagelbsti
Chicagos Krautuvninkams šiame patriotinia-
me Iškeitimo Plane.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

"JAUNOSIOS LIETUVOS" KAMPELIS

SIMBOLINGOJI LIETUVOS JAUNIMO ORGANIZACIJA "JAUNOJI LIETUVA"

Rašo Pvt. Bruno Gediminas

JAUNOJI LIETUVA

(Tąsa iš pereito numerio)

"Sveikame kūne sveika siela", — tai sena niekuomet nesenstanti tiesa. Tautos ypač jaunimo sveikatingumo atsparumo, drausmingumo kėlima "Jaunoji Lietuva" laikė sau vienu iš svarbiųjų ir vyriausiųjų uždavinių. Kūno kultūra plačia prasme yra viena sėkmingiausiųjų sveikatos kėlimo priemonių.

S-gos paleistas šūkis, kad visas jaunimas sportuotų, kad visi semtusi sveikatos ir džiaugsmo, kūno kultūra buvo jaunimo aiškiai suprasta ir pamėgsta. Tai liūdytaju yra dešimtmečio šventė, kurioj dalyvavo 320 lengvaatletų, kurie iškėlė 3 naujus Lietuvos rekordus ir vieną pasaulinio masto. Turėjo stiprią krepšinio komandą, kuri Europoj užėmė žymią vietą, o 1936 m. buvo atvykę į Ameriką kuriuos manau daug kas atsimena ir šiandien. Beveik visi gabieji sportininkai buvo jaunal. sporto organizacijos nariais.

Bendruose sakalų pratimuose, kurie buvo pritaikinti lietuviškais motyvais prie liaudies dainų, stebėlyvavo 7,200 sportininkų-kių stebėti tokį sportininkų būrį ne tik įdomu, bet ir žavinga, nes išrodo lig banguojanti jūra. Vienas reporteris apie tai rašė: "Orkestrai jaunystės maršą grojant, pradėjo į aikštę žygiuoti sportininkai. Rodos ateis, pereis per visus, sutryps. Tačiau visi kaip vienas sustojo skirtose vietose, ir aikštės nuskurdusi žolė buvo uždengta sportininkų bangos. Ypačiai dideli įspūdį darė ta sportininkų eisina tribūnos link, dar ir dėl to, kad visi dalyviai dainavo skambia dainą "Ei jaunystė". Tai buvo didingas įspūdis, kada vienas judės, tuo pačiu laiku pakartotas tūkstančių yra didelė pajėga, kurią sustabdyti rodos būtų vargu.

Tuos "Jaunosios Lietuvos" darbus sekė ir stebėjo ne tik mūsų tautos žmonės, bet ir užsienio mums draugingų tautų jaunimo atstovai. Aukščiau minėjau, apie Čekoslovakų Sakalų atstovo pareikštas mintis. Taipgi Pabalčio Valstybių Santarvininkės Estijos. Estijos Finansų Vice-Ministras ir jaunimo Uenu pirm. Keller apie "J. L." taip išsita-

rė: "Esu giliai sujaudintas ir maloniai nuteiktas. Kai turėsiu šių švenčių įspūdžius perduoti estų jaunimui, kaip jūs svetys, esu tikras, kad jūsų džiaugsmas virs visos mano tėvynės jaunimo džiaugsmu. Kitaip ir būti negali, kadangi lietuvių ir estų tautos jaučia tarpusavę simpatiją, kurios netemdo joks nesusiprasmas... Nepaisant nuotolio, kuris mus skiria ir kalbų kurios yra taip skirtingos, aš galiu tvirtinti, kad mes tarpusaviai vieni kitus gerai pažystame kas plaukia iš aiškaus ir atviro mūsų širdingumo... Grįžęs į Estiją parsivešiu gražiausius atsiminimus, kuriuos perduosiu estų jaunomenei, kad ji galėtų kartu su jumis pasidžiaugti jūsų pasisekimu ir jūsų laimėjimais". Panašių gerų minčių pareiškė ir kitos Lietuvai draugin-

gos valstybės. Daug kas įvertino "Jaunosios Lietuvos" dirbamą darbą.

Ar "J. L." Buvo Bedieviška Ar Fašistiška?

Panašių užmetinėjimų "Jaunajai Lietuvai" teko išgirsti, iš kai kurių dvasiškių ir nusigyvenusių partijų vadovų likučių. S-gos gyvenimo pradžioje šmeižtų ir visokių užmetinėjimų teko daug pergyventi.

Bendrai pasakius Lietuvos jaunimas buvo ir yra katalikiškas. Nors jie nebuvo katalikiškos orjos nariai, bet bažnyčią lankė ir jai savo pareigas atliko. Jei daugelį sykių, nors buvo ir prašomi, kai kurie dvasiškiai, nešventino vėliavų, neįsileido organizuotai į bažnyčią, tai čia vyravo daugiau politiškas nusistatymas negu ganytojiškas. Apie Jaunąją Lietuvą Vyriausias kariuomenės Kapelionas Kun. Vl. Mironas yra pasakęs paminėtinų žodžių: "Nor "J. L." ne bažnytinė Or-ja tačiau ji savo veikime vadovaujasi Kristaus dorovės skelbiamais dėsniais ir kaip tokia ji turi būti ne svetima Bažnyčiai.

TAUTAI JAUNĄSIAS JĖGAS

Miestais, miesteliais, kaimais, sodybom,
Pievomis, giriomis, raistais ir beržynais,
Plačiausiais mostais, erdviausiom beribėm
Lietuvai garbę jauni sugrąžinsim.

Koks kilo džiaugsmas, galia jaunystės
Kokie troškimai, margas pasaulis:
Kiekvieną širdį liepė sugrįžti,
Stebėt, kaip kylam ligi pat saulės.

Ligi pat tokių, melsvų viršūnių,
Kiek neša akys, kiek jaučia širdys,—
Jaunalietyvų kilnumas būna,
Jaunalietyvų dorumas girdis.

O jūs, močiutės žilojo plauko
Rūpesčio vargo didžiai brandintos,
Kokio gi džiaugsmo šiandien sulaukėt!
Ne, nežinojot, kai širdys krintos.

Kai buvo saulė juoda, aptemus,
Kai pievom žengė tėvynės vargas,
I sūnus žvelgiat juoduose rėmuos, —
Tada kuždėjot: pasaulis margas.

Žiedai žydėjo, nusviro gėlės,
Kita nerandant, kur sūnaus kapas.
Už savanorio melskitės vėlę,
Brangus jo kraujas: Laisvi mes tapom.

Iš "Jaunosios Kartos", 1937 m.

me vien kitų atsakomybėn — kalbėjo Mironas — bet nuoširdžiai panagrėnkime patys save... Lietuviai tautai ir mūsų valstybei brangus kiekvienas, bet kurios sryties laimėjimas. Bet maloniausia pažiūrėti; kad mūsų jaunoji kartą, mūsų tautos prieauglis ir jos viltis veikia, kokių vaisių yra pasiekusi, kokiais keliais eina ir yra vedama. Tarp kitų O-jų "Jaunoji Lietuva" šiandien yra didžiausia. Seniesiems malonu ir džiugu žiūrėti į jaunąją atžalą. Ir jie iš savo džiaugsmingos širdies siūnčia jums padėką už kilnius norus, gerą valią, stiprų pasiryžimą... Tai žymios, skatinimo teikiančios mintys, pareikštos "J. L." žymaus tautos darbuotojo, dvasiškio. Daug linkėjimų yra pareiškę ir kiti aukštieji Bažnyčios Vadovai. Bet tikiu ir tiek žinių jau gali įrodyti, kad "J. L." nebuvo bedieviška.

Kiti užmetinėja net fašistškumo vardą, organizacijai, kuri yra tiek parodžiusi meilės savo tėvynei, idėjusi tiek darbo į tautinei susipratęsio jaunimo auklėjimą, kas mato ma iš aukščiausių pažymėtų darbų ir idėjų. Be minėtų darbų "Jaunoji Lietuva" plačiai propagavo tėvynės gražinimą, sodybų, kelių, paminklų įrengimą, ir savo namų tvarkymo veikloje užėmė žymią vietą. Suteikimui savo kraštui kultringos modernios išorės yra kilniausia lietuvių pareiga. Jaunosios Lietuvos tikroji darbo dirva buvo: į kiekvieną tėvynės kampelį, į kiekvieną triobelę, į kiekvieno lietuvių širdį — su knyga, su paskaitomis, parodomis su dainomis — šviesą nešini, šalį budindami. Ėjo su sportu į kiekvieną kampelį grūdindami lietuvių kūno ir dvasios jėgas ir atsparumą. Gražino puošė savo kraštą, kad jis būtų gražesnis už kitus. Taigi jai tų darbų kas nesugebėjo įvertinti, dėl valstybės naudos, nematau, kad tokiam lietuviui verta save vadinti geresniu lietuviu negu jaunalietuviui.

Buvusis Lietuvos prezidentas ir S-gos šėfas A. Smetona vieną sykį apie S-gą pareiškė: — Jūsų darbai bus atmintini, ne tik jums jaunalietuviui-vės, bet taip pat vyriausybei ir visai tautai. Jūsų minamieji takai ir keliai jaunimo tarpe nekuomet neužels. Jums visuomet vyraus tautos dvasia pagręsta krikščionių dorove-dvasia, kuri telkia jaunimo vienybėn" — Taip šios užduotys ir mintys Lietuvos jaunimo buvo giliai suprastos. Nors šiandien Lietuva yra skaudžiojo padėtyje, atėjus lemiama valandai tas jaunimas aukos triūsą ir gyvybę dėl jos laisvės. Tos valandos laukia, kariai,

šauliai, jaunalietuviui, pavasarininkai ir visi kiti sąmoningieji Nepriklausomybės Lietuvai trokštanti lietuviai.

Panašių minčių ir veiklos jaunųjų lietuvių būrelis yra susibūres po "JAUNOSIOS LIETUVOS" vardu Chicagoje. Kaip kitų jaunimo orjų taip ir "J. L." Or-jos narių daug išvyko į karių eiles. Veikimas turėjo susiaurėti. Pasilikti savo pirmesniame finale. Reikia tikėtis po pergalės, galės jaunieji grįžti ir tęsti visuomeninį darbą. Pirmai galimybei atsidarius, mūsų būrelis rems Lietuvos jaunimo pastangas, kad jie vėl kartu, kurtų Jaunosios Lietuvos kultūros rūmą, aukodami Tautai Jaunąsias Jėgas!

IŠ KARIO DIENRAŠČIO

Draugai Iškeliauja, Lieku
Nuo Jų Atskirtas.

Jau vėlus vakaras, trimito migdančios maldos aidas, nuaidėjo, "džiunglių" gilimon. Mėnulis beveik apskrito pilnumo, dažnai prasiplašęs skystus debesis, rodos savo rūšiu žvilgsniu stebėjo: ką atogrąžų gyvūnija šioj vėlumoje veikia. Tyla viešpatavo tropikų vijoklių tankumynuose. Tik naktiniai grobuonys patylom slankioja—medžiojasi maisto. Retkarčiais tolumoje šūvių aidas atsimušęs į debesis siekiantį kalną silpnu duslumu girdimas mūsų kempė. Jau laikas miegoti, bet mūsų dalies kariai nors pusbalsiu, visi jautriai kalbasi, mintimis dalinasi. Nes ši naktis, paskutinė naktis šioj vietoj. Rytoj važiuojam "Line Outfit"...

Daugeliui namiškių, manau net sunku įsivaizduoti, kiek karių tarpusavio draugiškumo jausmas yra stiprus, jų susigyvenimo jausme. Ne tik sunku, bet tiesiog skaudu jei kada prisieina skirtis. Tą jausmą aš pergyvenau ir daugelis mano draugų, kurie tapome atskirti. Sykiu ėjome pagrindinį karo mokslą, (basic training) sykiu praktikos pratimuose dalyvavome. Keliavom iš vietos į vietą "nežinomon kelionėn". Pagaliau atsidūrėm į tropikų džiunglius, kur niekas per amžius nėra kūręs, kultūros ar civilizacijos... Bet Amerikos karys, nei trumpam laikui apsistojęs nerimsta, kol bent kiek gyvenimo patogumui ši-tą pasigamina. Nors toli gražu, neprilygsta prabangos gyvenimui, bet mes jais naudojames ir tik mes jais džiaugtis mokame. Vargom triūsom... Visi žinome, kodel apleidome Ameriką ir kokiai paskirčiai at-

vykome į šią "džiunglių" karalią. Žinome kokia užduotis mūsų laukia, žinome, ko ten Amerikos žemyne namiškiai, artymieji ir draugai laukia. Pergalės-kovos laimėjimo, kad tuo parodžius žvaigždėtos vėliavos šalies pajėgumą, jos sūnų-karių-narsumą. Šiai užduočiai, mes planuojame, kaip kritiškoj valandoje, savo draugą - karį turėti minty ir jam pagelbėti. Tos mintys kyla tik susigyvenusiu karių bendruomenėje.

Tas buvo planuojama ir mūsų būrio karių. Tai užduočiai iš šios vietos išvyko mano draugai, bet mane paliko, nuo jų atskyrė ir čia laukimo vietoj paliko... Kolona išžygiuoja, daugelis atsigrežia, ranka mosuodami, atsisveikinam, veiduose pasiryžimo išraiška spindi. O aš jiems sudiev tegaliu pasakyti, skaudu, bet turiu likti. Kariuomenė veikia, ne kaip paskiras asmuo nori.

Likau palapinėj vienas; ji atrodo niūri. Pirmiau nors ir pavargę, mokėjome, pajuokauti, kas gudresnį džioklį pasakyti.

Nuovargis reikalauja poilsio. Užmigau.

Ryto trimitas pažadino vėl naujai dienai. Gal ši diena man lems ko naujo. Už dienos, kitos, tikimasi ko nors naujo.

— Pvt. B. Gediminas.

New Guinea

Rugpjūčio 5, 1944 m.

PRAEITŲ VASARŲ SVAJOS

Atsimenu tuos žaliuos vasaros malonius ir žavingus vakarus. kaip naktis palaidoja tylom vakaro auksinę žarą už šilo,

Kada mudviejų lūpos patylom šnabždėjo: Aš myliu tave, tada pajutau širdy jauną, kaip pasaulis įdomus, žavingas...

Kada dvi širdys plaka gyvenimo jausminga meilę, tada gimsta, jaunystės svajonės, amžinai laimei, iki gyvenimo vakaro.

—Bronius Švitis.

ŠTAI KAIP PRASIDĖJO.

Teisėjas:— "Tai kaip tasai barnis tarp jūsų prasidėjo?"

Kaltinamasis:— "Matai, ponas teisėjau, aš pasakysiu visą teisybę:

Pirmiausia jis užpylė kavos puoduką ant manęs. Tada aš daviau jam į žandą. Tada jis man krėslo į galvą. Tada aš jam spyriau į užpakalį... Na ir taip toliau ir taip toliau ir kaip bematant mes jau ir susibarėm."

ČIAP SUI

Rašo Pūstapėdis

— ★ —
Žmonės taip sako: Jei pasaulyj visi teisingi būtų, tai nereiktų nei policistų, nei teisėjų, nei kareivių. Panašiai ir aš sakau. Kad žmonės akli būtų, tai nereiktų nei žvakių, nei elektros visokių šviesų. O jei būtų kurti, tai nereiktų automobiliams jokių triūbučių.

— ★ —
Komunistų demokratija panašiai kaip ant kiauros skaurados blynus kepti. Taukai nesilaiko.

— ★ —
"Vilnius" lietuviškos kilmės Leonas, poeto Maironio cituodamas žodžius pasakė: "Negreit su saule išauš dar rytas, miega aplinkui naktis"... Bet Maironis nei nemanė, kad "miega" dar "raudo nos gyvatės", kurios darbo žmogų apniks...

— ★ —
Kelios savaitės tam atgal rodos jau sukako penki metai kaip buvo sucementuota Stalino ir Hitlerio krauju sutartis... Kitaip sakant Stalinas davė tūkstančius bačkų kraujo, Hitleris — sauja cemento. Bet "Vilnis" tokių sukaktuvių suvis neminėjo. Gal būt nekošer...

— ★ —
I Generolą, tai turi parinkti tokius vyrus, kurie turi plačią krūtinę, kad būtų galima prikabinti daug medalių. Juk ant nugaros medalius nekabinsi. O be medalių, tai joks generolas nėra...

— ★ —
Automobilių išdirbėjai visgi sugalvojo gerą dalyką. Mat jie žino, kad žmogus uždirbdamas 25 dolerius per savaitę, jeigu nori turėti karą, tai negali nusipirkti čeverykų. Tad ir įdėjo tą "tinksuką", kur pamina ant gaso nesmailu galu, kad žmogus mindamas nepersidurtų basą koją. Tai mat vis "skymas"...

— ★ —
Viena moterėlė pradėjo girti savo vaiką, kad jam visur labai gerai sekasi. Sako, jį kariuomenę kaip paėmė, tai iš pirmos dienos gavo paaukštinimą. Jis yra "Praivet".

Nekurie žmonės skundžiasi, kad jų viduriai nederba. Taigi aš patariau, kad padarytumėt taip, kaip Rusijoje (tik išskiriant komisarų). Kas nederba — tas ir nevalgo. Neduokit nieko ir viduriam, jeigu nederba.

— ★ —
Yra labai negražu, kuomet žmogus eina ir rankos suvis nuleistos, kaip bruktuvės: nei krust. Bet dar negražiau, kuomet moteris eina ir su dešine ranka mosikuoja, tartum avižas sėja...

PADAINUOSIU DAINĄ

Padainuosiu aš jum daina
Kaip žmonelėm sviete eina,
Vieni juokias kiti pyksta
Mat kariauti jiems nevyksta.
Nacis ėjo į Uralą
Ir prilipo liepto galą:
Dabar brenda per purvyną,
Kad parbėgti į Berlyną.
Latvio, Esto ir Lietuvosio
Nematyti jų liežuvių...
Mat, prikandę tūr' laikyti,
Užsimerkti nematyti.
Dabar "laisvė" jau ten "žydi"
Ir jiems nieks jos nepavydi.
Ten sutvėrė tikrą rojų,
Tad ir verčia juos nuo kojų.
Lenkai visko daug turėjo
Ir mus Vilniaus dar norėjo.
Dabar lenkui niešti šonas,
Jau ant Varšuvos ne ponas...
Mat, kaip rusai sako: Vainos —
Tad ir viskas sviete mainos!...
Daug ką žada daug ketina,
Bet kaip reik tai viską mina.
Apie laisvę daug kalbėjo,
Bet tas viskas ein' ant vėjo.
Tautų tautos ir tautelės
Jau po šluota kaip tik pelės.
O jau katinai apstoję
Ir jų laukia išsižioję.
Diplomatiška teisybė —
Vietoj laisvės, tai baisybė.
Pūstapėdis.

JUOKAI

Kai žmona mirė, vyras pastatė ant jos kapo stovylą su sekamu užrašu: "Mano šviesa užgeso". Vėliau, kada jis vedė antrą moterį, linksmai su ja gyvendamas pradėjo galvoti, kad tasai užrašas negeras. Jis tuo reikalu kreipėsi pas Vyskupą ir klausia:

"Gal" — sako, — "geriau tiktu tą užrašą panaikinti?"

— "Nenaikink" sako Vyskupas, "tik po to užrašo apačioj užrašyk: — "Aš užsidegiau antrą degtuką."

Lietuvių Literatūros Istorija

(Tęsinys iš 16 Nr., puslapio 10)
ALGIMANTAS

Dabar Algimantas turėjo gelbėti Danutą, kurią paimti Aršienė buvo pasiuntusi pulką. Jis įgaliojo Virpšą su keletu ištikimų vyrų sskubėti į Detuvą. Pats gi su kariuomene patraukė Gardino link.

Virpša, aplenkęs Aršiojo pulką, spėjo pasiekti Detuvos pilį. Triobius, sužinojęs gresianti pavojų, savo šeimynos moteris atidavė Virpšai vesti į Sudaviją, pats gi su sūnum ir pulko vyrais rūpinosi sustiprinti pilį ir duoti gaudą į artimas pilies, kad atsiųstų pagalbos".

Virpša gelbėdamas moteris iš besivejančių dainaviečių turėjo įbėgti į Juodvešiją — į Viešnios kaimą. Šiuo kaimo ir apylinkės vyrai atgynė pabėgėlius nuo dainaviečių. Bet dėl to kaimo viršininkas atgintuosius vyrus sulaikė, kad jie išsipirktų — sienos "muitą užsimokėtų". Taip pat to viršininko buvo čia sulaikytas ir Basasis. Kaimo vyrai tokiam viršininko elgimuisi priešinosi. Tada buvo sušaukta apylinkės senių suėiga. Suėjusių tarpe buvo ir Nemūra, vergavęs su Algimantu Galiče ir kartu pabėgęs. Jo dėka sulaikytuosius ir Basąjį sueiga paleido. Bet Basasis žuvo nukautas viršininko, nesutikęs su visų nuomone. Sudeginę Basąjį detuviečiai, prie kurių prisidėjo Nemūra ir daug kitų vyrų, sutarusių tarnauti Algimantui, pasiekė Kirsnos pilį, sumušę mozurų pulką, sumaniusių bekaraujančią Sudaviją.

Tuo tarpu Algimantas su savo kariuomene "vijosi Aršųjį, kuone guldamas jam ant kulnų", iki apgulė Gardiną, kur Aršusis užsadarė, kad jį badu marinus. Po kelių dienų Aršusis ryžosi prasimušti pro Algimanto kariuomenę. Tada jam pavyko. Algimantas paėmė Gardiną. Paėmęs "nesirūpinę daugiau apie Aršųjį. Taisė jį pilies sienas, tvirtino jas statė trobas.

Gandas apie Gardino paėmimą ūmai pasiekė Alytų, kur buvo prisiglaudęs Algimanto motina,

ir toji į antrą dieną atkeliavo su pora vyrų giminių.

Išvaikyta apygardos liaudis išgirdus, kad Gardiną valdo Sudavijos kunigaikštis, rinkosi iš visur į senas gūžtas. Iš girių ėjo į Gardiną ir jauni ir seni kareiviai. Tarp paskutinių nemaža buvo tokių, kurie tarnavo Algimanto tėvui ir seniui.

Bartninkui, Skirmuntui ir kitiems paimtiems vyrams Algimantas davė po kareivių pulką išvalyti plėšikus ir užsilikusius Aršiojo gudus iš paimtosios srities. Ir ankšta pasidarė piktiems žmonėms: kas žuvo, kas pabėgo.

Gardine Algimantas laukė iš anapus Nemuno Danutos su palydovais. Sulaukęs, pakėlė vestuves.

Aršusis netekęs Gardino ir pačios kurstomas dar steigėsi Algimantą klastingai nužudyti. Sumanyta įduoti Algutei, norinčiai ištekti už Algimanto, nuodų, kad ši jį, jos neimanti, nunuodytų. Bet tas kitas darbas nepavyksta. Tada Aršusis, užsiundęs Romaną ant Detuvos, kad atitraukus kariuomenės dalį iš Gardino, ir apgavikiškai sugavęs Triobių grįžusi iš vestuvių, veda nemažą kariuomenę Gardino imti. Bet Algimantas pasikvietęs alytiečius priešus nugali.

Aršusis Triobių ir jo palydovus žiauriai kankindamas nužudo. Šis Aršiojo pasiėlgimas padaro Algimantą griežtesnį ir negailestingesnį: pavergtus Aršiojo kareivius jis atiduoda savo pulko vyrams išžudyti. Paskui praėjus darbymečiui, sušaukia į Gardiną vyrus atleistus darbams, ir rengiasi eiti į Dainavą, kur sėdėjo Aršusis. Aršusis, šią nemalonį naujieną patyręs, siunčia į Gardiną pasiuntinius paliaubų prašydamas. Bet Algimantas, atsakęs, kad taikos negali būti tarp jo ir Aršiojo, nes tarp jų guli jo senio, jo tėvo ir Triobiaus kūnai, piūmonės mėnesio pradžioje patraukia į Dainavą. Kada Algimantas priėjo Dainavos pilį, tai "pamatęs Algimanto pulkų skaičių Aršusis su pulku savo artimesnių, metų Dainavą, dar prieš ją apstojant priešui, bėgo dabar į žemių šalį". Ir "Dainavos pilis teko Algimantui beveik be jokios baldos".

"Algimantas ištraukė toliau. Ėjo jisai atsargiai, užimdamas vieną pilaitę po kitai, tolydžio apsidaitydamas. Jisai gerai žinojo, jog Aršusis ne tikai prityręs kareivis ir kariuomenės vadas, bet

ir neišpasakytai gabus klastose, ypač kareiviškose".

"Aršusis gi bėgo ir tvenkė vėl pajėgas. Iš pilaičių ir pilių, kuriuos negalėjo laikyti prieš Algimanto galybę, Aršusis traukė rinko kareivius prie savęs į krūvą, tiems, kurie nuošaliai buvo, liepė rinktis į paskirtas vietas, iš kurių jam buvo lengva tuos kareivius ir paimti ir užleisti ant Algimanto savo naudai. Tokie sląstas Algimantui darė Aršusis kiekvienoje vietoje, kur tik tai galėjo, ir tik tai Algimanto atsargumas ir žmonių palinkimas prie jo išgelbėjo jo kariuomenę ne sykį iš pavojaus".

Pagaliau Aršusis, apsistojęs Drūtiškių apygardoje ir sužinojęs, kad žmonos rūpesčių jam pagelbėti yra atėję Polocko ir Vitebsko pulkai, ryžtasi susiremti su Algimantu. Įvyksta sprendžiamasai mūšys, kur žūva ir pats Aršusis, norėjęs savo ranka nukirsti pailsusį bekovojančią Algimantą.

Aršienė mirštantį savo vyrą iškeikus "išbėgo į Naugardą, kad

gautų naują pagalbą iš giminių tolimesnei kovai su Algimantu".

"Už savaitės rimti Algimanto pulkai pakilo naujam žygiui į žemių šalį. Versdami į pelenus, ėjo kareiviai vis gilyn, visi artyn paties Naugardo". Sumušęs Naugardo kariuomenę ėmė pilį paskui pilį. Tada naugardiečiai, siūlydami gausią duoklę ir žadėdami nesikišti į Lietuvos reikalus, prašė Algimantą neplėšti Naugardo žemių ir grįžti namo. Algimantas sutiko. Ir grįžo namo, būdamas dabar Pietų Sudavijos ir visos Dainavos kunigaikštis.

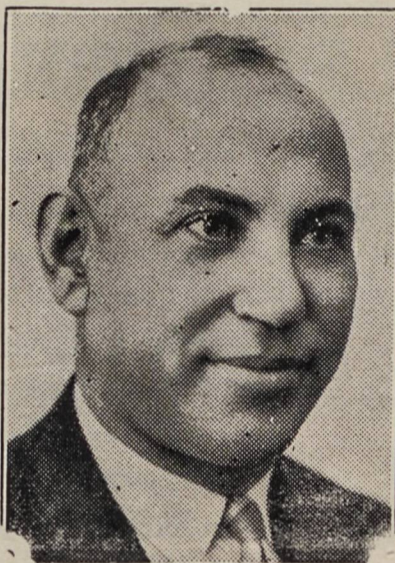
Aršiojo vaikams Algimantas paliko "Aršiosios pilį, Drūtiškius ir Polotiškius, kad jiems nereiktų valkiotis po svetimas šalis".

Sugrįžęs į Gardiną Algimantas rado gimusį sūnų. Ir paskelbė jis, kad po ilgų metų eilės pirmą kartą ramiai ir linksmai pradeda Kalėdų šventes.

Atšventęs tas šventes Algimantas ėmė rūpintis savo šalies gero-

(Bus daugiau)

10,000 BONKŲ GĖRIMŲ

NATHAN KANTER, "Lietuviškas Žydukas"

WHISKEY — GIN
BRANDY — WINE
RUM — CORDIALS
IR KRUPNIKO

Dabar išparduodama
už specialiai

ŽEMAS KAINAS

"Kas pirmesnis — tam geresnis" — taip sako lietuvių patarlė.

Todel pasiskubinkite
atsilankyti į

MONARCH LIQUOR STORE
3529 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Prenumeruokite "Margutį" patys sau ir savo draugams, nes tai yra vienintėlis juokų ir muzikos žurnalas lietuvių kalboje.

DABAR

Yra Geriausias Laikas Pirkti Pirmos Rušies Namų Materijolas mūsų jardę. Apžiūrėkite staką ir aukštą rušį LENTŲ — MILLWORK — STOGŲ IR NAMŲ MATERIJO-
LĄ — dėl garažų, porčių, viškų, sklepų ir fletų. PASITARKITE SU MUSŲ EKSPERTAIS kasling persatymo namų.

APROKAVIMAS IR PRISTATYMAS TEIKIAMAS DYKAI!

STASYS LITWINAS

General Manager

CARR - MOODY LUMBER CO.

Patarnauja Lietuviai Salesmanai

3039 SOUTH HALSTED ST.

TEL VICTORY 1272

VALANDOS — Nuo 7-tos val. ryto iki 5:30 val. po pietų

DARBO DIENOMIS

UŽSIRAŠYK AMERIKOS "LIETUVIŲ NAUJIENOS"

Mėnesinis žurnalas, 28 puslapių, pareiksluotas ir daug skelbimų. Kaina \$1.00 metams. Adresas:

LIETUVIŲ NAUJIENOS

332 No. 6th St.,

Philadelphia, Pa.

DIRVA

Redaktorius K. S. Karpis

Kaina \$2.00

Savaitraštis leidžiamas Clevelande

Adresas:

6820 SUPERIOR AVENUE

CLEVELAND, OHIO.

SANDARA

AL Tautinės Sandaros Organas

Metams kaina \$2.00

Redaktorius M. Vaidyla

Ad.: 840 West 33rd Street

Chicago 8, Ill.

BACK THE ATTACK

BUY THAT

EXTRA BOND

NOW!!!

LAIDOJANT PASITARNAUS LIETUVIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Nariai Chicagos Liet. Laidotuvių Direktorių Asociacijos

Tel. YARds 0781-0782

I. J. Zolp

1646 WEST 46th STREET

Telephone CANal 2515

Lachawicz ir Sūnai

2314 WEST 23rd PLACE

10756 SOUTH MICHIGAN AVENUE
PHONE PULLMAN 1270

Telefonas YARds 1419

P. J. Ridikas

3354 SOUTH HALSTED STREET

Skyrius: 710 WEST 18th STREET

Tel. YARds 4908

Antanas M. Phillips

3307 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YARds 1138-1139

Mažeika ir Evanauskas

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. PULLman 9661

Leonard F. Bukauskas

10821 SO. MICHIGAN AVE.

Tel. LAFayette 3572

J. Liulevičius

4348 SO. CALIFORNIA AVE.

KOPLYČIOS DYKAI VIŠOSE MIESTO
DALYSE AMBULANCE PATARNAVIMAS

DIENĄ IR NAKTĮ

